

Cornelis Raedts.

"Ik ben bij de groote compagnie gekomen in 't jaar 1845. Toen verdienden wij per man 754 franc over Metz Parijs. Het tweede jaar 1846 over Vriesland verdienden wij 877 franc Londen. Het derde jaar over Rotterdam 1847 verdienden wij 1028 fr. L. (Londen)."

Aldus een passage in het rekenboekje van de man, dankzij wiens schriftelijke vaardigheid en accuratesse de ontwikkelingen en wederwaardigheden van de Grote Compagnie over de periode 1845 – 1880 bewaard zijn gebleven.

Deze man was **Cornelis Raedts**. Hij werd op 4 november 1821 geboren in Sevenum, dat toen tot de gemeente Horst behoorde. Hij is de oudste zoon van Lodewijk Andreas Raedts en de uit Beugen geboortige Mechtildis Janssen. Zij krijgen 4 kinderen:

Dochter Maria Gertrudis (1824-1872). Zij trouwt met Anton Derks, koopman uit Boxmeer, en blijft op het ouderlijk huis.

Dochter Elisabeth; zij sterft op 8-jarige leeftijd. Zoon Michel, geboren in 1827.

De grootouders van Cornelis Raedts wonen in de Hees in Sevenum.

Grootvader Cornelis (naamgenoot) sterft in het jaar waarin kleinzoon Cornelis geboren wordt (1821). In 1827 verpacht grootmoeder Elisabeth Raedts-Leijsten haar boerderij, brouwerij en stokerij te Sevenum, Achterste Hees, groot 18 bunders, aan haar zoon Lodewijk Andreas voor 49 mudden, 9 schepels, 2 koppen rogge en 80 gulden per jaar.

In het bevolkingsregister 1850 staat Cornelis geregistreerd als landbouwer. Volgens zijn boekje is hij dan al 5 jaar lid van de Grote Compagnie te Venray en meestal voor de schapenhandel onderweg.

Cornelis Raedts heeft het thuis, in de Achterste Hees te Sevenum, niet breed gehad. Het landbouwbedrijf annex bierbrouwerij van zijn vader blijkt het gezin geen opzienbarende welstand te hebben gebracht. Anders is het nauwelijks te verklaren, dat Cornelis tot enkele jaren vóór zijn huwelijk in 1856, zijn volledige verdienste in de Grote Compagnie aan zijn vader moest afdragen; iets wat hij – blijkens zijn notities – met begrijpelijke tegenzin heeft gedaan.

Ook na zijn huwelijk blijft hij nog enige jaren bijspringen. In de compagnie moet hij goed geld hebben verdiend, want van 1851 tot zijn huwelijksdag (april 1856) geeft hij zijn vader voorschotten tot een bedrag van f 2806,75.

Hij begint zijn huwelijk met f 2328 "vrij geld". Wel neemt hij ter bestrijding van de huwelijkskosten in maart 1856 geld op uit de pot van de compagnie en incasseert bij Hafmans (Markt) intrest voor geld dat hij blijkbaar heeft uitgeleend. Verderop in zijn notitieboek noteert hij eveneens in verband met zijn huwelijk: "De kleeren die ik toen voor mijn zelve gekogt heb, heb ik van ons beide geld gedaan". Dus ook met het geld van zijn vrouw.

Dat is Johanna Petronella Smits, oud 29 jaar, geboren te Venray, Merselo. Wanneer hij met haar in het huwelijk treedt, op 21 april 1856, is Cornelis Raedts 34 jaar oud. Cornelis en Johanna gaan wonen in een boerderij aan het Eind te Venray, De Clockert, eigendom van echtpaar Verblakt, oom en tante van Johanna Smits. Nadat haar moeder in Vierlingsbeek was gestorven, werd zij door het kinderloze echtpaar Verblakt in huis opgenomen. Cornelis Raedts en Johanna Smits hebben de boerderij later geërfd, danwel gekocht. Naderhand heeft Cornelis het hele pand door een nieuw vervangen.

Tussen 1857 en 1865 worden vijf kinderen geboren. Het oudste sterft op tweejarige leeftijd, het tweede op de leeftijd van zes jaar, het derde al met twee maanden en het vijfde na acht maanden. Het vierde kind is Lodewijk Johannes, geboren in 1860. Deze Louis Raedts zal later in de voetsporen van zijn vader treden.

Johanna Raedts-Smits moet de boerderij aan het Eind en het huishouden grotendeels alleen beredderen, want haar man is meestal van huis. In 1857, het jaar na zijn huwelijk, is hij 225 dagen op de handel, in 1861 233 dagen, in 1863 250 dagen, het jaar daarna 255 dagen, in 1867 284 dagen en in 1869 is hij zelfs 298 dagen voor de Grote Compagnie op reis. Hij reist aanzienlijk meer dan de andere leden. Als hij van huis gaat, laat hij geld voor zijn vrouw achter. Gaat hij voor langere tijd, dan geeft hij andere leden van de compagnie geld mee om dat aan zijn vrouw af te dragen.

Zorgvuldig noteert Cornelis alle uitgaven in zijn aantekenboek.

In 1890 overlijdt Johanna Raedts-Smits. De uitgaven voor begrafenis, zerk en jaargetijden staan accuraat genoteerd. Cornelis zelf overlijdt op 19 april 1896. Enkele weken eerder heeft hij zijn eerdere testament herroepen: hij legateert een bedrag van duizend gulden aan huishoudster Catarina Smits (een nicht) voor de goede zorgen en achthonderd gulden aan St. Joseph's Gesticht te Venray. Verder is zoon Louis Raedts algeheel erfgenaam.

De actieve nalatenschap van Cornelis wordt vastgesteld op f 24.319,95. Hij bezit in de gemeente Venray ruim vijftien hectaren akker-, weide- en bosgrond., tuinen, boomgaarden, erven, stallen en een schaapskooi.

